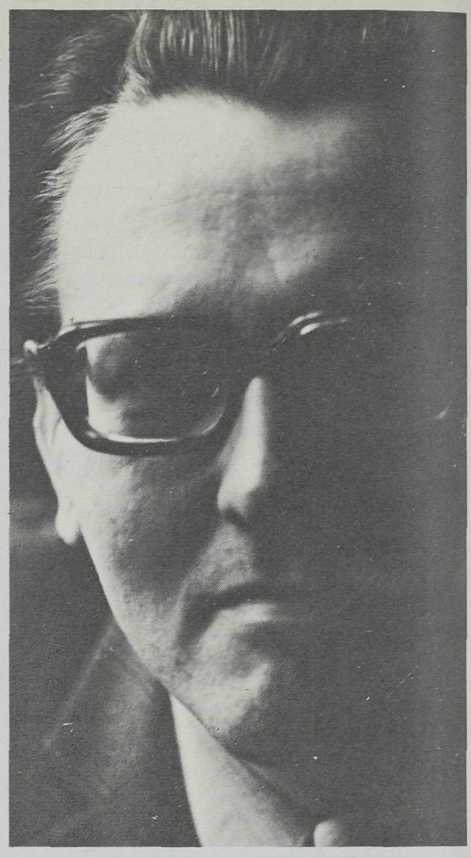
Prof. dr. Goudzwaard in rede:

Prof. dr. B. Goudzwaard

Frontale botsing

We naderen de natuurlijke grenzen van onze economische expansie in een tempo, waarbij – als wij onze koers niet tijdig verleggen – een frontale botsing onvermijdelijk lijkt.

Artikelen

Er verschijnt welhaast geen aflevering van welk economisch tijdschrift dan ook, of één of meer artikelen daarin zijn gewijd aan de problematiek van de economische groei.

Crisis

Het is niet primair de economische groei, maar veeleer het geloof in de economische groei dat nu in een crisis is gekomen. En dat geloof wortelt diep in onze gehele *westerse cultuur; reeds de verlichtingsfilosofen spraken over de mens- en wereld-*vernieuwende krachten, die aan de groei van de menselijke technische en economische prestaties verbonden zouden zijn.

Groeiprincipe

In de moderne groei-analyse staat het groeiprincipe zelf centraal, meer dan de mogelijke uitkomst van het groeiproces. In de diagrammen verdwijnen de groeicurven vrijwel allemaal opgewekt in de ledige ruimte van de rechterbovenhoek; ze lopen letterlijk op niets uit.

Onbijbels

De Westerse vooruitgangsidee is onbijbels, omdat ze de menswording heeft verlegd van de ontmoeting met God en medemens tot de omgang van de mens met levenloze *objekten, omdat ze het rentmeesterschap over de natuur vervangen heeft door het* domineren van de natuur; en omdat ze het voortjakkeren op het jaagpad van een altijd doorgroeiende welstand tot een doel in zichzelf heeft verheven.

Marx

Het frappante bij Marx is, dat niet alleen zijn gehele economisch denken in het thema van de vooruitgang is gesteld – al is het een vooruitgang door een baaierd van lijden en uitbuiting heen – maar vooral, dat zijn vooruitgangsidee op vitale punten geheel overeenkomt met het vooruitgangsgeloof der Verlichting.

Rentmeesterschap

Wat is economische vooruitgang? Het is een begrip, dat naar mijn mening steeds betrekking zal moeten hebben op de voortgang van de menselijke capaciteit tot *economiseren, op de menselijke vaardigheid van het uitsparend afwegen van aan-*wendingsmogelijkheden van schaarse entiteiten; en dan zodanig, dat bij dit streven aan andere levensnormen – zoals de rechtvaardigheid en barmhartigheid jegens anderen – geen geweld wordt aangedaan.

Economische vooruitgang kan ik met andere woorden pas constateren tegen de achtergrond van de roeping tot rentmeesterschap, een roeping die gericht is op het vermijden van wanbeheer bij het tot ontwikkeling brengen van de economische potenties van alle schaarse factoren.